

Klare Taal rendeert

Taalbeleid bij maatschappelijke organisaties

Bij DE LES 193

We gaan steeds minder lezen, we lezen minder goed en we hebben minder plezier in lezen, zo concludeert Folkert Kuiken. De achteruitgang geldt voor meer vaardigheden, bijvoorbeeld schrijven.

In onderwijsland worden dan ook alle zeilen bijgezet om de taalvaardigheid van jongeren te vergroten, in Nederland vaak in het kader van de ingevoerde referentieniveaus voor taal en rekenen, vaak ook in het kader van taalbeleid. Ook met dit nummer wil Les weer haar steentje bijdragen, met artikelen over taalbeleid in het voortgezet onderwijs, taalonderwijs op de ISK/OKAN en met deze keer ook veel aandacht voor taalbeleid op de universiteit, in het bijzonder de Universiteit van Amsterdam. Ook daar laat de vaardigheid in het Nederlands van een substantieel aantal eerstejaars namelijk te wensen over. In de artikelen worden knelpunten en oplossingen beschreven die ook herkenbaar zullen zijn voor docenten in voortgezet en beroeps-onderwijs.

We openen echter met een artikel uit Antwerpen dat laat zien hoe ook maatschappelijke organisaties (andere dan onderwijs) taaldrempels verminderen, de communicatie verbeteren en taal oefenkansen creëren.

Inmiddels is Les veel meer online en kunt u tweewekelijks nieuwe artikelen vinden op www.tijdschriftles.nl.

Nieuw op de site is de archief-functie, waarin de artikelen uit de jaargang 2014 zijn opgenomen. Het archief wordt op dit moment uitgebreid tot 2010. U kunt er op thema zoeken, maar ook op auteur. U zult er ook een makkelijke printversie aantreffen. Wij wensen u veel (ook digitaal) leesplezier.

Redactie Les

Jaarlijks melden ongeveer 20.000 anderstalige cursisten zich bij het Huis van het Nederlands in Antwerpen om Nederlands te leren. Deze anderstaligen zijn naast Nt2-cursist ook werknemer of student, klant bij allerlei organisaties en diensten, inwoner, ouder, huurder, buur, ...

In die verschillende rollen ervaren ze vaak moeilijkheden met taal. Enerzijds omdat ze onvoldoende Nederlands kennen. Anderzijds omdat de communicatie op het werk, aan het loket, in de kinderopvang te moeilijk is: loketmedewerkers spreken in lange en moeilijke zinnen, brieven van overheidsinstanties zijn erg formeel opgesteld, ploegleiders spreken snel en dialect met hun werknemers.

Huis van het Nederlands Antwerpen zet samen met maatschappelijke organisaties in op **KLARE TAAL**. Dit is een taalbeleidsproces dat taaldrempels vermindert, de communicatie verbetert en oefenkansen creëert.

Bij de start van een taalbeleidsproces be vraagt de adviseur taalbeleid van het Huis van het Nederlands personeelsleden en werknemers/klanten over de communicatieproblemen die ze tegenkomen en hij observeert de werk- of klantenvloer. Dit resulteert dan in een analyserapport met knelpunten en suggesties.

De adviseur stelt ook een taalprofiel op: dit is een inventaris van gesprekken die klanten/werknemers moeten voeren en begrijpen en van documenten die klanten/werknemers moeten lezen en schrijven.

Ideaal richt de organisatie een werkgroep taal op waarin alle functies van de organisatie vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep beslist welke concrete taalbeleidsacties worden uitgedacht en ontwikkeld. De taalbeleidsacties situeren zich ideaal gezien op drie domeinen: 1. Nederlands stimuleren bij klanten/werknemers;

2. hulpmiddelen ontwikkelen;
 3. personeel ondersteunen via workshops.
- Zie het schema op pag.4.

Taalbeleid in de praktijk

Vier taalbeleidsverhalen van vier verschillende organisaties geven een idee van wat taalbeleid teweeebrengt in een organisatie.

Taalbeleid in de kinderopvang¹

Tijdens de analyse taalgebruik voerde het Huis van het Nederlands gesprekken met kinderbegeleiders, leidinggevend en ouders. De adviseur observeerde een intakegesprek tussen leidinggevend en ouder, een wenmoment en verschillende breng- en haalmomenten. Het viel op dat anderstalige ouders veel minder aangesproken worden door kinderbegeleiders dan Nederlandstalige ouders. Kinderbegeleiders ervaren schroom om met anderstalige